

Oktober 2011

Filmbranchen udfordringer – Del I:

De små danske film har udviklet sig til en virkelig belastning for de danske biografer

Biograf- og filmbranchen står overfor en lang række udfordringer. Disse mange udfordringer vil blive beskrevet i en klummeserie over de kommende måneder.

Første udfordring, undertegnede vil kaste sig over, er de små danske film, som har udviklet sig til en virkelig belastning for de danske biografer.

Lige siden de danske politikere i 1965 besluttede at støtte produktion af danske biografspillefilm, har der eksisteret en stiltiende aftale, hvor biograferne har følt en forpligtelse til at vise samtlige statsstøttede danske film, og dermed undtage dem fra den almindelige markedsvurdering, alle øvrige film underlægges før visning i biograferne. En hidtil rimelig følt forpligtelse, da det vel er hensigtsmæssigt at de danske borgere har en mulighed for at se hvad deres skatte kroner er gået til på biografernes store lærreder. Og statsstøtten er jo også givet til film målrettet mod biografvisning, hvilket jo også understreges af der i vilkårene til statsstøtte forudsættes der foreligger en aftale om biografdistribution. Dermed absolut ikke være sagt at biograferne i den anledning er blevet taget med på råd, idet kravet om biografdistribution alene henføres til aftale med en filmdistributør, som så nærmest formidler filmene til biograferne.

Udover biograferne hidtil har kunnet se det hensigtsmæssige i at præsenterer statsstøttede film for de borgere, som har betalt en meget stor del af gildet, har biograferne også fundet det hensigtsmæssigt at bakke op om udviklingen af nye talenter, idet en filminstruktør som regel skal lave 3 film før han/hun har skudt sig ind på publikum. Biograferne har set danske film som et samlet hele, hvor nogle film gik godt, andre knap så godt, men i det store hele sikrede biograferne en positiv indtægt, om end der har været år i 90'erne, hvor de statsstøttede danske film endte i et samlet minus for biograferne.

Så vidt så godt.

Men nu ser biograferne buen blive spændt til bristepunktet, og der må selvfølgelig pligtskyldigst advares om risiko for sprængning. Hidtil har biograferne 'slugt' de små danske film, med øjnene rettet mod helheden, men det må konstateres at de små danske film nu har udviklet sig til en virkelig belastning for de danske biografer, og det har 2 årsager;

1. Når en dansk film ikke har levet op til filmproducentens og/eller filminstruktørens forventninger, har biograferne mange gange i medierne kunnet læse at producenten og/eller instruktøren mener, at biograferne har 'flået filmen af plakaten'. Faktisk burde filminstruktøren og filmproducenten være lykkelige over biograferne har givet de små danske film en chance for visning på det store lærred. Går filmen godt, bliver den naturligvis først taget af programmet, når biografernes 'break even' punkt nås. Går den dårligt og nås dette 'break even' punkt aldrig, tages filmen naturligvis af programmet. I den forbindelse skal det nævnes, at biograferne har meget store faste omkostninger og kun ganske få variable. Der er udgifter der skal betales, uanset om biografstolene er besatte eller står tomme. Men overfor filminstruktøren og filmproducentens omgivelser er det jo også altid lettest at give biograferne skylden for filmens manglende indtjening, så slipper både filminstruktør og filmproducent jo

også for at forholde sig til egen indsats i forbindelse med filmen og forholde sig til spørgsmålet; har filmen overhovedet nogen interesse for et betalende publikum?

Ovenstående er der for så vidt ikke noget nyt i, det miljø har biograferne altid uberettiget levet i, men nu har også en anden problematik blandet sig;

2. De små danske film bruges nu som argument for yderligere afkortning af biografvinduet, dvs. tiden der går fra en film har premiere i biograferne til den udsendes på DVD/Blu-ray/VOD. Så må man sige at målet er nået godt og grundigt. Ikke nok med at biograferne skal tabe penge på visning af de små danske film, møde kritik af de bliver taget af programmet, når det viser sig der intet publikum er, nu kan biograferne ligeledes konstatere at disse film bliver brugt til at undergrave biografernes eksistensgrundlag. Det skal i den forbindelse nævnes, at der i de sidste 6 år ikke har været én eneste af de små danske film, der har udnyttet den gamle holdback-aftales mulighed for 2 måneders dispensation for tidligere udsendelse på DVD/Blu-ray/VOD. Ikke én eneste. (Mindst 28 små danske film har haft muligheden, men har ikke udnyttet den.) Hvorfor argumentet om at biograferne skal udvise fleksibilitet overfor de små danske film, så de kan komme hurtigere ud på DVD/Blu-ray/VOD, naturligvis ikke er korrekt. Dette understreges også af at den første – og hidtil eneste – danske film, der har udnyttet fleksibiliteten i den nye holdback-aftale er "Dirch" – årets største danske succes, IKKE en af de små danske film. Det er naturligvis fordi ræsonnementet selvfølgelig er lettere at forklare uindviede – som ikke har sat sig ordentlig ind i problematikken – med de små danske film som eksempel, men slutfacit er blot at de små danske – i økonomisk forstand komplet ligegyldige – film bliver brugt som løftestang for en generel udhuling af biografernes indspilningsmuligheder for utrolig kortsigtet tankegang. Paradoksalt nok, i denne forbindelse, er det, at undersøgelser har påvist at det netop er de små biografspillefilm der kommer til at lide allermost i en verden med et kort – eller slet intet – biografvindue.

Flere amerikanske filminstruktører har vendt sig mod en yderligere afkortning af vinduet fra nuværende niveau, da de berettiget er bange for at blive reduceret til TV-filminstruktører, og er bitterligt klar over et yderligere afkortet biografvindue vil lægge biograferne i graven og dermed også biografspillefilmen. Biografer og biografspillefilm hænger uløseligt sammen.

Ingen danske filminstruktører har øjensynligt fundet det formålstjenstligt at bakke op om de amerikanske instruktørers manifest. Det kan man selvfølgelig undre sig over. Men der er selvfølgelig også afgørende forskelle på de amerikanske filminstruktørers og danske filminstruktørers af små films økonomiske forhold. Ofte er det således at en dansk filminstruktør af en lille dansk film lægger sit honorar ind som risikovillig kapital, for filmen overhovedet kan blive lavet, og derved først for alvor får penge i kassen, hvis filmen bliver en kæmpesucces, hvad selvfølgelig yderst sjældent sker. Det betyder filminstruktørens drøm om at tjene penge bliver overhalet af ønsket om så mange som muligt, så hurtigt som muligt, får mulighed for at se filmen, uanset betaling. Gratis, sikkert for instruktørens skyld, idet der først vil være penge i det for den danske filminstruktør af den lille danske film, når den er blevet set af over utopiske 250.000 publikummer i de danske biografer. Argumentet om, at en opbakning af de amerikanske instruktørers manifest alene er en garanti for at der fortsat kan produceres biografspillefilm, er således åbenbart uinteressant for de danske instruktører.

Eksempler på 'små' danske film de sidste 3 år:

Titel	Antal kopier	Tilskuerantal Total	DFI-støtte incl. lancering, produktion og udvikling - Total
Himlen falder	8	10.609	Kr. 4.735.000
Velsignelsen	ubekendt	1.489	Kr. 4.735.000
Alting bliver godt igen	17	11.028	Kr. 7.200.000
Broderskab	10	7.641	Kr. 4.200.000
Smukke mennesker	11	5.374	Kr. 5.335.000
Valhalla Rising	5	8.050	Kr. 6.590.346
Det erotiske menneske	ubekendt	6.710	Kr. 3.920.000
Magi i luften	48	2.983	Kr. 9.000.000
Skyskraper	18	865 *)	Kr. 4.000.000

*) Tilskuerantallet referer til den første uges visning i de danske biografer.

Fra biografernes side kan der kun være ét svar til ovenstående beskrevne udfordring; spring biografledet over og lad de små danske film blive udsendt direkte på DVD/Blu-ray/VOD/TV, hvilket skulle tilfredsstille de danske filminstruktører og DFI's ønske om at de små danske film bliver hurtigt tilgængelige for mange - og uden smålig skelen til økonomi. Som bonus bliver de danske biografer friholdt for tab og slipper for møde kritik i det offentlige rum over filmen tages af programmet, når det viser sig der ikke er et publikum - og oven i købet imødekommes DI, DFI og PROF's udtalte ønske om øget fleksibilitet i tilgangen til de øvrige vinduer i 'fødekæden'.

Mange plagsomme fluer med ét smæk.

Der er principielt ikke noget odiøst i, at ikke alle film får premiere i biograferne, af en samlet verdensproduktion på over 4000 biografspillefilm, når kun de ca. 210 biografspillefilm de danske biograflærreder.

En anden løsning kunne være, at producenter og instruktører så realiteterne, og de reelle markedskræfter, i øjnene, og DFI ikke alene støttede en films produktion og lancering, men også støttede biografens visning af disse film - og samtidig alle holdt sig for gode til at bruge de små danske film i forhold til holdback-problematikken.

Der er noget paradoksalt i, at filmproducenten og filminstruktører med den ene hånd drømmer om et langt forløb i biograferne, mens de med den anden hånd ønsker at afkorte biografernes vindue med stadig accelererende styrke.

Endnu engang; med den front der trækker sig op fra hhv. DI, DFI og PROF's side er det vanskeligt at påpege hvilken interesse biograferne skulle have af at vise de små danske film - så hellere slippe for al den bøvl og ballade.

Biograferne bør ikke acceptere at være medvirkede til undergravning af egen virksomhed og oven i købet blive holdt som gidsel for film, som ingen interesse har for et betalende publikum.

København, den 30. september 2011

Kim Pedersen
Formand, Brancheforeningen Danske Biografer